

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1To/1/2020
Identifikačné číslo spisu:	9519100154
Dátum vydania rozhodnutia:	30.06.2021
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Bargel
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2021:9519100154.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Martina Bargela a sudcov JUDr. Patrika Pribelského, PhD. a JUDr. Petra Paludu, v trestnej veci obžalovanej F. Q. H. pre prečin poškodzovania finančných záujmov Európskej únie podľa § 261 ods. 1, ods. 2 písm. a), písm. c) Trestného zákona v znení účinnom do 31. decembra 2017, sčasti v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Trestného zákona a iné, na verejnom zasadnutí konanom 30. júna 2021 v Bratislave o odvolaní obžalovanej proti rozsudku Špecializovaného trestného súdu, sp. zn. 2T/18/2019, z 12. novembra 2019 takto

rozhodol:

Podľa § 321 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku z r u š u j e rozsudok Špecializovaného trestného súdu, sp. zn. 2T/18/2019, z 12. novembra 2019 v celom rozsahu.

Na základe § 322 ods. 3 Trestného poriadku

obžalovanú F. Q. H., nar. XX. O. XXXX v E., trvale bytom I. H. Č.. XXXX/X, K., Č. V., občianku Slovenskej republiky

u z n á v a z a v i n n ú, ž e

ako splnomocnená zástupkyňa spoločnosti Y. s. r. o., IČO: XX XXX XXX konajúca na základe tzv. generálneho splnomocnenia udeleného 11. novembra 2015 vtedajšou konateľkou spoločnosti Y. s. r. o.

- 1. decembra 2015 podpísala žiadosť o poskytnutie príspevku na činnosť pracovného asistenta, ktorá bola predložená Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Levice (ďalej len „úrad práce“) a následne obžalovaná v mene spoločnosti Y. s. r. o., podpísala s úradom práce Dohodu č. 15/15/059/26 z 21. decembra 2015 o poskytnutí príspevku na činnosť pracovného asistenta na rok 2016,
- 22. novembra 2016 podpísala žiadosť o poskytnutie príspevku na činnosť pracovného asistenta, ktorá bola predložená úradu práce a následne obžalovaná v mene spoločnosti Y., s. r. o., podpísala s úradom práce Dohodou č. 16/15/059/35 z 21. decembra 2016 o poskytnutí príspevku na činnosť pracovného asistenta na rok 2017

a na základe takto uzavretých dohôd úrad práce v rámci národného projektu „Podpora zamestnávania občanov so zdravotným postihnutím“ poskytoval spoločnosti Y., s. r. o., v zmysle § 59 zákona č. 5/2004 Z. z. mesačný príspevok na činnosť dvoch pracovných asistentiek, ktoré mali poskytovať pracovnú asistenciu iným zamestnankyniam spoločnosti Y., s. r. o., so zdravotným postihnutím v rozsahu každá po osem pracovných hodín denne, a hoci pracovná asistencia v určenom rozsahu

poskytovaná nebola, spoločnosť Y., s. r. o., napriek tomu prostredníctvom obžalovanej mesačne predkladala úradu práce žiadosti o úhradu platby (ďalej len „žiadosť“) obsahujúce nepravdivé údaje o rozsahu poskytnutej asistencie za účelom refundácie mzdových nákladov dvoch pracovných asistentiek, a to nasledovne:

- žiadosť č. 1 z 29. februára 2016 za január 2016 v požadovanej výške 1 129,06 eur, na základe ktorej úrad práce uhradil 31. marca 2016 sumu 1 058,53 eur,
 - žiadosť č. 2 zo 14. marca 2016 za február 2016 v požadovanej výške 1 129,06 eur, na základe ktorej úrad práce uhradil 12. apríla 2016 sumu 1 052,18 eur,
 - žiadosť č. 3 z 25. apríla 2016 za marec 2016 v požadovanej výške 1 110,30 eur, na základe ktorej úrad práce uhradil 20. mája 2016 sumu 1 076,20 eur,
 - žiadosť č. 4 zo 16. mája 2016 za apríl 2016 v požadovanej výške 1 110,30 eur, na základe ktorej úrad práce uhradil 13. júna 2016 sumu 1 071,33 eur,
 - žiadosť č. 5 zo 16. júna 2016 za máj 2016 v požadovanej výške 1 110,30 eur, na základe ktorej úrad práce uhradil 18. júla 2016 sumu 1 045,95 eur,
 - žiadosť č. 6 z 18. júla 2016 za jún 2016 v požadovanej výške 1 110,30 eur, na základe ktorej úrad práce uhradil 23. augusta 2016 sumu 998,71 eur,
 - žiadosť č. 7 z 22. augusta 2016 za júl 2016 v požadovanej výške 1 110,30 eur, na základe ktorej úrad práce uhradil 23. septembra 2016 sumu 1 029,29 eur,
 - žiadosť č. 8 z 12. septembra 2016 za august 2016 v požadovanej výške 1 110,30 eur, na základe ktorej úrad práce uhradil 17. októbra 2016 sumu 992,92 eur,
 - žiadosť č. 9 z 24. októbra 2016 za september 2016 v požadovanej výške 1 110,30 eur, na základe ktorej úrad práce uhradil 16. novembra 2016 sumu 1 065,21 eur,
 - žiadosť č. 10 zo 14. novembra 2016 za október 2016, v požadovanej výške 1 110,30 eur, na základe ktorej úrad práce uhradil 19. decembra 2016 sumu 1 067,13 eur,
 - žiadosť č. 11 z 19. decembra 2016 za november 2016 v požadovanej výške 1 110,30 eur, na základe ktorej úrad práce uhradil 26. januára 2017 sumu 1 038,92 eur,
 - žiadosť č. 12 zo 16. januára 2017 za december 2016 v požadovanej výške 1 110,30 eur, na základe ktorej úrad práce uhradil 2. februára 2017 sumu 967,44 eur,
 - žiadosť č. 1 z 9. februára 2017 za január 2017 v požadovanej výške 1 110,30 eur, na základe ktorej úrad práce uhradil 8. marca 2017 sumu 1 090,51 eur,
 - žiadosť č. 2 z 23. marca 2017 za február 2017 v požadovanej výške 1 149,74 eur, na základe ktorej úrad práce uhradil 26. apríla 2017 sumu 1 054,51 eur,
 - žiadosť č. 3 z 24. apríla 2017 za marec 2017 v požadovanej výške 1 149,74 eur, na základe ktorej už úrad práce neplnil z dôvodu pozastavenia platieb,
 - žiadosť č. 4 z 24. mája 2017 za apríl 2017 v požadovanej výške 1 149,74 eur, na základe ktorej už úrad práce neplnil z dôvodu pozastavenia platieb,
 - žiadosť č. 5 z 26. júna 2017 za máj 2017 v požadovanej výške 1 149,74 eur, na základe ktorej už úrad práce neplnil z dôvodu pozastavenia platieb,
 - žiadosť č. 6 z 21. júla 2017 za jún 2017 v požadovanej výške 1 149,74 eur, na základe ktorej už úrad práce neplnil z dôvodu pozastavenia platieb,
 - žiadosť č. 7 zo 14. augusta 2017 za júl 2017 v požadovanej výške 1 149,74 eur, na základe ktorej už úrad práce neplnil z dôvodu pozastavenia platieb,
 - žiadosť č. 8 z 28. septembra 2017 za august 2017 v požadovanej výške 1 149,74 eur, na základe ktorej už úrad práce neplnil z dôvodu pozastavenia platieb,
 - žiadosť č. 9 z 28. septembra 2017 za september 2017 v požadovanej výške 1 149,74 eur, na základe ktorej už úrad práce neplnil z dôvodu pozastavenia platieb,
 - žiadosť č. 10 z 22. novembra 2017 za október 2017 v požadovanej výške 1 149,74 eur, na základe ktorej už úrad práce neplnil z dôvodu pozastavenia platieb,
 - žiadosť č. 11 z 18. decembra 2017 za november 2017 v požadovanej výške 1 149,74 eur, na základe ktorej už úrad práce neplnil z dôvodu pozastavenia platieb,
- čím došlo k porušeniu povinností upravených v čl. II bod 1., 2., 3., 4., 5. a 12. podpísaných dohôd, vrátane povinností vyplývajúcich z ust. § 19 ods. 3 zákona č. 523/2004 Z. z., a takým konaním by v prípade plnej refundácie požadovaných platieb bola spôsobená škoda vo výške 25 968,82 eur, avšak úrad práce vyplatil spoločnosti Y., s. r. o., len sumu 14 608,83 eur, pričom tieto finančné prostriedky

pozostávajú v pomere 85:15

- z finančných prostriedkov rozpočtu Európskeho sociálneho fondu (85 %), čomu zodpovedá suma 22 073,50 eur z celkovej výšky žiadaných mesačných finančných príspevkov a suma 12 417,50 eur z celkovej výšky vyplatených mesačných finančných príspevkov,
- z finančných prostriedkov štátneho rozpočtu Slovenskej republiky (15 %), čomu zodpovedá suma 3 895,32 eur z celkovej výšky žiadaných mesačných finančných príspevkov a suma 2 191,33 eur z celkovej výšky vyplatených mesačných finančných príspevkov,

t e d a

- v úmysle spáchať trestný čin dopustila sa konania, ktoré v časti bezprostredne smerovalo k dokonaniu trestného činu, pričom predložila nesprávny doklad a použila prostriedky zo všeobecného rozpočtu Európskej únie na iný účel, ako boli pôvodne určené, a tým umožnila spôsobenie sprenevery, takým činom spôsobila väčšiu škodu a taký čin spáchala závažnejším spôsobom konania (po dlhší čas), ale k dokonaniu trestného činu v časti nedošlo.

- v úmysle spáchať trestný čin dopustila sa konania, ktoré v časti bezprostredne smerovalo k dokonaniu trestného činu, pričom vylákala od iného iné plnenie zo štátneho rozpočtu, ktorého poskytnutie je podľa všeobecne záväzného právneho predpisu viazané na podmienky, ktoré nespĺňala, a to tým, že uviedla iného do omylu v otázke ich splnenia a takým činom spôsobila väčšiu škodu a taký čin spáchala závažnejším spôsobom konania (po dlhší čas), ale k dokonaniu trestného činu v časti nedošlo.

č í m s p á c h a l a

- prečin poškodzovania finančných záujmov Európskej únie podľa § 261 ods. 1, ods. 2 písm. a), písm. c) zákona č. 300/2005 Z. z. v znení účinnom do 31. decembra 2017 (ďalej len „Trestný zákon“), v spojení s § 138 písm. b) Trestného zákona, sčasti v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Trestného zákona,
- zločin subvenčného podvodu podľa § 225 ods. 1, ods. 4 písm. a), písm. c) Trestného zákona, v spojení s § 138 písm. b) Trestného zákona, sčasti v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Trestného zákona

a z a t o j e j u k l a d á

Podľa § 225 ods. 4 Trestného zákona, s použitím § 36 písm. j), § 37 písm. h), § 38 ods. 2, § 41 ods. 1 Trestného zákona, úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 3 roky.

Podľa § 51 ods. 1 Trestného zákona, s poukazom na § 49 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, výkon trestu odňatia slobody podmiennečne odkladá a zároveň ukladá probačný dohľad nad správaním obžalovanej v skúšobnej dobe.

Podľa § 51 ods. 2 Trestného zákona obžalovanej ustanovuje skúšobnú dobu vo výmere 3 roky.

Podľa § 51 ods. 2, ods. 4 písm. g) Trestného zákona obžalovanej ukladá povinnosť podrobiť sa v skúšobnej dobe v súčinnosti s probačným a mediačným úradníkom alebo iným odborníkom programu sociálneho výcviku alebo inému výchovnému programu zameranému na prevenciu kriminality.

Odôvodnenie

Špecializovaný trestný súd rozsudkom, sp. zn. 2T/18/2019, z 12. novembra 2019 uznal obžalovanú F.. Q. H. za vinnú z prečinu poškodzovania finančných záujmov Európskej únie podľa § 261 ods. 1, ods. 2 písm. a), písm. c) Trestného zákona, s poukazom na § 138 písm. b) Trestného zákona, sčasti v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Trestného zákona, v súbehu so zločinom subvenčného podvodu podľa § 225

ods. 1, ods. 4 písm. a), písm. c) Trestného zákona, s poukazom na § 138 písm. b) Trestného zákona, sčasti v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Trestného zákona, na skutkovom základe tak, ako je uvedené vo výrokovej časti rozsudku prvého stupňa.

Špecializovaný trestný súd za to obžalovanej uložil podľa § 225 ods. 4 Trestného zákona, s použitím § 36 písm. j), § 37 písm. h), § 38 ods. 2, § 41 ods. 1 Trestného zákona, úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 3 roky s tým, že výkon tohto trestu podľa § 51 ods. 1 Trestného zákona, v spojení s § 49 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, podmienene odložil za súčasného uloženia probačného dohľadu nad jej správaním v skúšobnej dobe, ktorú podľa § 51 ods. 2 Trestného zákona ustanovil na 3 roky. Špecializovaný trestný súd podľa § 51 ods. 2, ods. 4 písm. g) Trestného zákona prikázal obžalovanej podrobiť sa v skúšobnej dobe v súčinnosti s probačným a mediačným úradníkom alebo iným odborníkom programu sociálneho výcviku alebo inému výchovnému programu zameranému na prevenciu kriminality.

Proti tomuto rozsudku podala odvolanie obžalovaná F.. Q. H., napádajúc výroky o vine a treste, ako aj im predchádzajúce konanie.

V písomnom odôvodnení svojho odvolania uviedla, že Špecializovaný trestný súd vyhodnotil dôkazy vykonané na hlavnom pojednávaní tendenčne a v jej neprospech, čím porušil zásadu voľného hodnotenia dôkazov.

K porušeniu § 168 ods. 1 Trestného poriadku ako aj práva na spravodlivý proces podľa obžalovanej došlo tým, že Špecializovaný trestný súd sa v napadnutom rozsudku nijako nevysporiadal s námietkami, ktoré v záverečnej reči predniesol jej obhajca.

Obžalovaná dala do pozornosti, že do obchodnej spoločnosti Y., s. r. o., nastúpila ako obchodná riaditeľka 1. septembra 2015 s tým, že išlo o zabehnutú spoločnosť so zriadenou chránenou dielňou, ktorá už v tom čase mala zamestnancov, ktorým bola poskytovaná asistencia v zmysle zmlúv s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Levice. Po jej nástupe do uvedenej obchodnej spoločnosti sa v tom teda len pokračovalo, pričom ona podpisovala dokumenty, ktoré bolo potrebné predložiť úradu práce po ich spracovaní pani G. V. v roku 2015 a neskôr pani S. K.. Zamestnanci obchodnej spoločnosti Y., s. r. o., podľa obžalovanej popísali viaceré činnosti, ktorými bola poskytovaná asistencia zamestnancom so zdravotným postihnutím. Dotknutá časť zamestnancov sa vyjadrila, že potvrdenia od lekárov, ktorí im stanovili potrebu pracovnej asistencie, si zabezpečovali sami. Ak pritom z lekárskej správy vyplýva potreba pracovnej asistencie, potom obchodná spoločnosť Y., s. r. o., ju podľa obžalovanej bola povinná zabezpečiť.

Pracovní asistenti podľa slov obžalovanej boli zamestnancom so zdravotným postihnutím k dispozícii celých 8 hodín. V žiadnom právnom predpise či zmluve pritom nie je ustanovené, že títo musia asistovať - byť prítomní pri konkrétnom zamestnancovi celých 8 hodín, čo by ani nebolo možné, keďže jeden pracovný asistent mal na starosti dvoch až troch zamestnancov so zdravotným postihnutím. Asistenti vykonávali činnosti podľa obsahu ich pracovnej náplne, ktorá bola stanovená v pracovnej zmluve, odkontrolovanej úradnom práce, pričom táto náplň bola stanovená demonštratívnym spôsobom, aby čo najširšie pokryla jednotlivé činnosti asistentov. Skutočnosť, že asistenti nevykonávali všetky pracovné činnosti v súlade s ich pracovnou náplňou, podľa názoru obžalovanej nepredstavuje porušenie žiadnych právnych predpisov. Obžalovanej nie je zrejmé, ako Špecializovaný trestný súd dospel k záveru, že činnosť pracovnej asistencie má tvoriť jedinú agendu pracovnej asistentky, keďže takáto skutočnosť nevyplýva ani z dohody, na ktorú Špecializovaný trestný súd poukazuje. Ak teda zamestnanci so zdravotným postihnutím asistenciu nepotrebovali, pracovné asistentky si podľa obžalovanej mohli vybavovať vlastnú agendu. Špecializovaný trestný súd opomenul, že pracovné zmluvy pracovných asistentiek, v ktorých bola zahrnutá aj činnosť administratívnych pracovníkov, boli pravidelne predkladané na kontrolu úradu práce, ktorý voči tomu nemal žiadne výhrady. Mzda pracovných asistentov bola navyše uhrádzaná zamestnávateľom - obchodnou spoločnosťou Y., s. r. o., pričom len časť z tejto mzdy bola refundovaná príspevkom zo štátneho rozpočtu a prostriedkov Európskej únie. Aj podľa takto koncipovaného príspevku je podľa obžalovanej možné dospieť k záveru, že pracovní asistenti mohli vykonávať inú prácu v zmysle pracovnej zmluvy.

Špecializovaný trestný súd sa podľa obžalovanej vôbec nezaoberal závermi kontroly č. LV1/RK/KON/201752 č. z. XXXX/XXXXXX, ktorá nezistila porušenie všeobecných záväzných

právnych predpisov ako aj správy z administratívnej kontroly úradu práce pred úhradou platby, kde neboli zistené nedostatky - tzv. správy AKKO, v súvislosti so žiadosťami o nenávratný finančný príspevok. Ide o správy AKKO z 9. novembra 2015 pod č. LV1/OAOTP/ZAM/2015/10956-42 (2015/320236), z 20. decembra 2016 pod č. LV1/OAOTPaESF/ZAM/201627116/6, a z 3. mája 2018 pod č. LV1/OAOTP/ZAM/2018/12118/11, kde zhodne úrad práce konštatoval, že neboli zistené žiadne nedostatky pri žiadosti o nenávratný finančný príspevok a žiadosti sú v súlade so zákonom o finančnej kontrole.

Pokiaľ Špecializovaný trestný súd poukázal na § 59 ods. 4 písm. a), ods. 6 písm. a) zákona č. 5/2004 Z. z., a to že pracovná asistencia má byť poskytovaná zamestnancom so zdravotným postihnutím priamo, formou priamej starostlivosti zo strany pracovného asistenta, tak k tomu obžalovaná uviedla, že takáto asistencia im poskytovaná bola. Ak pracovní asistenti mali dovolenku, takáto skutočnosť bola uvedená v žiadostiach o príspevok, pričom za dané obdobie obchodná spoločnosť Y., s. r. o., nepoberala žiadny príspevok na pracovnú asistenciu, hoci činnosti pracovných asistentov suplovali iní zamestnanci.

Obžalovaná nesúhlasí so zisteniami Špecializovaného trestného súdu, že jediná reálna pomoc, ktorá mala byť poskytovaná zamestnancom so zdravotným postihnutím, spočívala v občasnej manipulácii s ťažším tovarom. Pracovné asistentky sa zhodne vyjadrili, že okrem uvedenej manipulácie, zabezpečovali aj ďalšie činnosti, a to prípravu všetkých podkladov (napr. kartónov so štítkami) pre zamestnancov so zdravotným postihnutím, vysvetlenia pri nových produktoch, následnú kontrolu, odvoz a dovoz na lekárske prehliadky či do a zo zamestnania, zlepšenie pracovného prostredia alebo vybudovanie odpočinkovej miestnosti.

V kontexte tvrdení, že pracovní asistenti sa nachádzali v inej miestnosti, a teda nemohli priamo poskytovať pracovnú asistenciu, obžalovaná podotkla, že títo sa nachádzali v miestnosti, kde v tom čase boli aj iní zamestnanci so zdravotným postihnutím, ktorých mali na starosti a ktorí vykonávali základné práce na počítači. Obchodná spoločnosť Y., s. r. o., má totiž schválené dve miesta ako chránené dielne, a to každú v inej budove.

Ďalej namietla, že Špecializovaný trestný súd bez riadneho odôvodnenia odmietol doplniť dokazovanie vypočutím ňou navrhovaných svedkov V. P. a X. H. (bývalých konateľov obchodnej spoločnosti Y., s. r. o.), a to k skutočnostiam, za akých došlo k odkúpeniu spoločnosti a prebratiu agendy existujúcej spoločnosti, nakoľko práve títo od začatia činnosti obchodnej spoločnosti Y., s. r. o., komunikovali s úradom práce ohľadom príspevkov na pracovnú asistenciu a realizovali s tým súvisiace úkony. Ich vypočutie obžalovaná považuje za dôležité pri skúmaní jej zavinenia.

Podľa názoru obžalovanej zo žiadneho dôkazu nevyplýva jej úmysel spáchať trestné činy, ktoré sa jej kladú za vinu. Z dôkazov vykonaných na hlavnom pojednávaní totiž nemožno prijať záver, že by úrad práce uviedla do omylu ohľadom splnenia podmienok na poskytnutie nenávratného finančného príspevku, keďže tieto boli poskytované už pred jej nástupom na pozíciu obchodnej riaditeľky v spoločnosti Y., s. r. o., a to bez toho, aby sa akýmkoľvek spôsobom menil obsah pracovnej náplne jednotlivých zamestnancov. Úrad práce v tejto veci opakovane vykonal kontrolu bez toho, aby zistil nejaké nedostatky.

S poukazom na judikát R 98/2018 uviedla, že finančné prostriedky si žiadnym spôsobom neprisvojila, a teda z jej strany nemôže ísť o spôsobenie sprenevery. Tieto prostriedky boli vyplatené pracovným asistentom, zvyšná časť mzdy bola pracovným asistentom vyplatená obchodnou spoločnosťou Y., s. r. o., a preto nemohlo dôjsť ani k protiprávnemu zadržaniu prostriedkov. V skutku absentuje popis objektívnej stránky trestného činu podľa § 261 Trestného zákona.

Z týchto dôvodov obžalovaná navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil napadnutý rozsudok Špecializovaného trestného súdu a v zmysle zásady in dubio pro reo ju podľa § 285 písm. a) Trestného poriadku v celom rozsahu oslobodil spod podanej obžaloby. Alternatívne navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 321 ods. 1 písm. a), písm. b), písm. c) a písm. d) Trestného poriadku zrušil napadnutý rozsudok a podľa § 322 ods. 1 Trestného poriadku vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie a rozhodnutie.

+ + +

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací po zistení, že neprichádza do úvahy zamietnutie odvolania podľa § 316 ods. 1 Trestného poriadku a ani zrušenie napadnutého rozhodnutia z dôvodov

uvedených v § 316 ods. 3 Trestného poriadku, preskúmal v zmysle ustanovenia § 317 ods. 1 Trestného poriadku zákonnosť a odôvodnenosť napadnutého rozsudku ako i správnosť postupu konania, ktoré mu predchádzalo, berúc do úvahy aj chyby nevytýkané v odvolaní, ktoré by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku a dospel k záveru, že odvolanie obžalovanej F.. Q. H. je sčasti dôvodné, avšak z iných než ňou namietaných dôvodov.

Z dokazovania vykonaného na hlavnom pojednávaní aj podľa Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vyplynulo, že inkriminovaný skutok sa stal, tento napĺňa znaky skutkových podstat oboch stíhaných trestných činov a jeho páchatelom je obžalovaná F.. Q. H..

Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil rozsudok Špecializovaného trestného súdu v podstate „len“ z dôvodu čiastkovej nesprávnosti jeho skutkových zistení, spočívajúcej v uvedení nesprávnej sumy požadovaného príspevku za mesiac marec 2016 v žiadosti o úhradu č. 3 z 25. apríla 2016. Konkrétne, Špecializovaný trestný súd v skutku uviedol, že výška požadovanej sumy v dotknutom prípade predstavovala sumu 1 129,06 eur, hoci z označenej žiadosti vyplýva, že obchodná spoločnosť Y., s. r. o., ňou žiadala o úhradu 1110,30 eur (č. l. 445). Najvyšší súd Slovenskej republiky túto nesprávnosť napravil v prospech obžalovanej F.. Q. H. svojim rozhodnutím. Najvyšší súd zároveň doplnil skutok tým, že špecifikoval predmetnú žiadosť, a to uvedením konkrétneho dňa jej vyhotovenia. Okrem toho najvyšší súd upravil právnu vetu tak, aby nevyvolávala pochybnosti o tom, či boli trestné činy spáchané úmyselne, resp. v časti aj z nedbanlivosti.

Zo skutku obžalovanú F.. Q. H. usvedčujú predovšetkým výpovede svedkov - zamestnankýň obchodnej spoločnosti Y., s. r. o., so zdravotným postihnutím (S. I., D. O., F.. M. Z. S., M. J., H. P.Á., H. Y.), zamestnankýň Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Levice (F.. F. G., F.. H. N.), ďalších zamestnancov obchodnej spoločnosti Y., s. r. o. (J. U., H. G., S.. S. V., S. K.) ako aj zabezpečené listinné dôkazy, ktoré tvoria podstatnú časť súvisiaceho spisového materiálu (listiny týkajúce sa uzavretia dohôd o poskytnutí príspevku na činnosť pracovného asistenta č. 15/15/059/2016 a 16/15/059/35, žiadosti o mesačné úhrady príspevku za roky 2016, 2017 ako aj ďalšie listiny).

Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Levice boli 11. decembra 2015 (č. l. 345 a nasl.) a 9. decembra 2016 (č. l. 525 a nasl.) doručené žiadosti o poskytnutie príspevku na činnosť pracovného asistenta podľa § 59 zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti, ktoré za obchodnú spoločnosť Y., s. r. o., podala ako splnomocnená generálna zástupkyňa obžalovaná F.. Q. H..

Na základe týchto žiadostí Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Levice uzavrel s obchodnou spoločnosťou Y., s. r. o., dve dohody (č. 15/15/059/26 z 21. decembra 2015, č. l. 431-435; č. 16/15/059/35 z 21. decembra 2016, č. l. 593-596) o poskytnutí príspevku na činnosť pracovného asistenta, ktorý bol financovaný zo zdrojov Európskeho sociálneho fondu a štátneho rozpočtu Slovenskej republiky v pomere 85 % a 15 %. Tieto dohody za obchodnú spoločnosť Y., s. r. o., podpísala obžalovaná F.. Q. H., pričom obchodná spoločnosť Y. s. r. o., sa nimi zaviazala zamestnať dvoch pracovných asistentov pre piatich (v roku 2016), resp. šiestich (v roku 2017) zamestnancov so zdravotným postihnutím. S.. I. H. tak v rokoch 2016 a 2017 mala poskytovať pracovnú asistenciu trom zamestnancom so zdravotným postihnutím v súhrnnej dĺžke 8 hodín denne. S.. H. V., rod. O. mala v roku 2016 poskytovať pracovnú asistenciu dvom zamestnancom s pracovným postihnutím v súhrnnej dĺžke 8 hodín na deň a v roku 2017 trom zamestnancom s pracovným postihnutím celkovo 8 hodín denne. Obchodná spoločnosť Y., s. r. o., sa v uvedených dohodách okrem iného zaviazala: dodržiavať uvedenú štruktúru pracovnej asistencie a prideľovať pracovným asistentom prácu podľa pracovných zmlúv a pracovnej náplne asistenta a platiť im dohodnutú mzdu (plát) za poskytnutú pomoc zamestnancovi alebo zamestnancom, ktorí sú občanmi so zdravotným postihnutím... (čl. II., bod 2.); predkladať úradu ... žiadosti o úhradu platby..., ktoré preukazujú skutočne vynaložené oprávnené mzdové náklady a náklady na úhradu poistného na povinné verejné zdravotné poistenie, poistenie na sociálne poistenie a povinných príspevkoch na starobné zdravotné sociálne poistenie a na starobné dôchodkové sporenie pracovného asistenta. (...) (čl. II., bod 3.); oznámiť úradu: (4.1) každú zmenu dohodnutých podmienok... (čl. II., bod 4.); použiť finančný príspevok len na účel, na ktorý mu bol

poskytnutý. (...). (čl. II., bod 13., resp. 12. v dohode č. 16/15/059/35); zodpovedať za hospodárenie s poskytnutými verejnými prostriedkami, pri ich používaní zachovávať hospodárnosť, efektívnosť a účinnosť ich použitia v zmysle § 19 ods. 3 zákona č. 523/2004 Z. z. (čl. II., bod 14., resp. 13. v dohode č. 16/15/059/35).

Zo svedeckých výpovedí už skôr menovaných zamestnankýň obchodnej spoločnosti Y., s. r. o., so zdravotným postihnutím, aj podľa názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky bez najmenších pochybností vyplynulo, že pracovná asistencia v dohodnutej a neskôr deklarovanej podobe im poskytovaná nebola.

Svedkyňa S. I. (č. l. 199-201) vypovedala, že pracovnú asistenciu potrebovala len v súvislosti s premiestňovaním ťažších bremien, inak nie, pričom v tomto jej pomáhali chlapi v sklade. Uviedla, že v rokoch 2016 až 2017 jej nebola poskytovaná pracovná asistencia v zmysle jednotlivých bodov, ako boli uvedené v pracovnej náplni pracovných asistentiek, hoci svedkyne S.. H. V. a S.. I. H. ich (zamestnankyne so zdravotným postihnutím) boli ochotné odvieť na služobných autách, ak to bolo potrebné a zároveň jej vysvetlili, čo sú EAN kódy, licencie a iné pojmy, s ktorými pracovala. O tom, že jej svedkyňa H. V. mala poskytovať pracovnú asistenciu, sa dozvedela až z kontroly, ktorá bola vykonaná vo firme. Prácu ohľadom distribúcie jej zadával hlavný skladník, pričom ak mala svoju prácu urobiť, chodila vypomáhať ostatným ženám s lepením štítkov. Svedkyne S.. H. V. alebo S.. I. H. im e-mailom zadávali úlohy, čo a ako majú robiť. Svedkyňa uviedla, že naposledy menované zamestnankyne obchodnej spoločnosti Y., s. r. o., sa síce nachádzali v rovnakom objekte, ale v inej budove.

Svedkyňa D. O. (č. l. 213-215) uviedla, že jej zdravotný stav ju obmedzuje len pri práci s ťažšími bremenami, s ktorými sú jej nápomocní buď skladník alebo vedúci, inak nepotrebuje pomoc. Ak by sa aj niečo vyskytlo, tak si pomohli ženy medzi sebou navzájom. O pracovných asistentoch mala vedomosť, hovorilo sa o tom, ale fyzicky k nim nechodili, resp. raz prišli, inokedy nie a nič o im vysvetlili. Prácu im však zadával vedúci - svedok J. U.. Svedkyne S.. H. V. a S.. I. H. k nim niekedy prišli z vedľajšej budovy a vo všeobecnosti ich informovali, že aký tovar príde a ako sa to bude robiť, avšak pracovnú asistenciu im neposkytovali, iba ak potrebovali niekam ísť v rámci pracovnej doby, tak ich zobrali služobným autom.

Svedkyňa F.. M. Z. S. (č. l. 238-240) v rámci svojej výpovede okrem iného uviedla, že nemala vedomosť o tom, že by mala nejakého pracovného asistenta, veci robila samostatne, hoci jej svedkyňa S.. H. V. hovorila, že je jej pracovnou asistentkou. S menovanou asistentkou trávila pár minút denne, pokyny jej boli zadávané e-mailom, určite s ňou netrávila 4 hodiny denne. Nevšimla si ani, že by iným zamestnankyniam so zdravotným postihnutím bola poskytovaná pracovná asistencia.

Svedkyňa M. J. (č. l. 263-265) uviedla, že prácu im zadával a s tým súvisiace okolnosti vysvetľoval prevažne skladník - svedok J. U., on hlavne komunikoval s dievčatami. Ak bolo potrebné, došli svedkyne S.. H. V. a S.. I. H., ktoré k nim chodili približne trikrát až štyrikrát alebo aj menej na polhodinu až hodinu. Čo bolo náplňou ich práce, však svedkyňa uviesť nevedela. Uviedla, že pracovná asistencia jej v zmysle náplne práce pracovných asistentiek poskytovaná nebola. Ak bolo potrebné, pri dvíhaní veľkých balíkov jej pomáhali svedkovia J. U. alebo H. G.. Zároveň, ak potrebovali z A. odísť k lekárovi alebo niekam do mesta, tak ich služobným vozidlom odviezla svedkyňa S.. H. V.H..

Svedkyňa H. P. (č. l. 277-279) vypovedala, že pracovné úlohy jej zadával hlavne skladník - svedok J. U.. V roku 2016 a 2017 im prácu zadávala aj svedkyňa S.. H. V., ktorá k nim chodila asi tak dvakrát či trikrát do týždňa na približne pol hodinu. Čo bolo náplňou práce S.. H. V. a S.. I. H., uviesť nevedela. Pracovná asistencia podľa náplne práce pracovných asistentiek jej poskytovaná nebola, hoci ak potrebovali ísť k lekárovi, tak ich zobrali, keďže do A. chodí autobus len ráno a poobede.

Svedkyňa H. Y. (č. l. 291-293) vo svojej výpovedi uviedla, že prácu im zadával najmä svedok J. U.. Svedkyne S.. H. V. a S.. I. H. k nim občas chodili. Pokiaľ ide o prvú z menovaných svedkýň, tak táto k nim chodila asi dvakrát či trikrát do týždňa, niekedy aj viackrát za deň; čo bolo ich náplňou, však

svedkyňa uviesť nevedela, iba ak, že im pomáhali so štítkami tým spôsobom, že im povedali, čo kde a ako majú nalepiť. Ak potrebovali, tak ich odviezli, kam potrebovali. Pracovná asistencia im však poskytovaná nebola. Ak potrebovali zdvíhať ťažšie predmety, pomáhali im skladníci. Svedkyňa v závere svojho výsluchu uviedla, že od svedkýň S.. H. V. a S.. I. H. sa dozvedeli, že to sú ich pracovné asistentky až v súvislosti s týmto trestným konaním.

Vyššie priblížené výpovede svedkýň - zamestnankýň obchodnej spoločnosti Y., s. r. o., so zdravotným postihnutím, sú v podstatných okolnostiach zhodné. Vyplyva z nich, že pracovná asistencia im v zmysle výpočtu činností pracovných asistentiek, vymedzeného v náplni práce pracovných asistentiek (č. l. 421 a 426), poskytovaná nebola. Na pracovnú asistenciu de facto ani neboli odkázané. Ak sa aj vyskytli prípady, keď potrebovali pomôcť (predovšetkým s premiestňovaním ťažších predmetov), pomáhali im iní zamestnanci obchodnej spoločnosti Y., s. r. o., než formálne evidované pracovné asistentky (S.. H. V. a S.. I. H.), a to skladníci, s ktorými prichádzali pri výkone svojho zamestnania do bezprostredného kontaktu. Niektoré zamestnankyne so zdravotným postihnutím, do vykonania kontroly Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Levice, resp. do začatia trestného stíhania v tejto veci, ani len nevedeli, že im bol pridelený pracovný asistent. Pokiaľ ide o svedkyne S.. H. V. a S.. I. H., svedkyne so zdravotným postihnutím nevedeli uviesť, čo bolo náplňou ich práce, nachádzali sa v odlišnej budove, navštevovali ich len sporadicky a často s nimi komunikovali len prostredníctvom elektronickej pošty.

Uvedené korešponduje s výpoveďami svedkýň F.. F. G. (č. l. 882 a 336) a F.. H. N. (č. l. 102-103), ktoré ako zamestnankyne Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Levice vykonali kontroly v obchodnej spoločnosti Y., s. r. o., zamerané na odhalenie tzv. nelegálneho zamestnávania (v apríli 2017) a reálny výkon pracovnej asistencie (v júni 2017). Z ich zistení vyplynulo, že pracovné asistentky sa nielenže nachádzali v inej budove než zamestnankyne so zdravotným postihnutím, svedkyne M. J., H. P. a S. I. im uviedli, že pri práci nemali žiadnu pracovnú asistenciu. Tieto ani len nevedeli, že by im nejaká pracovná asistencia mala byť poskytovaná a kým. Uviedli, že vykonávanú prácu zvládajú samé, pričom s ťažím tovarom im pomáhajú skladníci.

Svedok J. U. (č. l. 317-318), zamestnaný ako vedúci skladu v obchodnej spoločnosti Y., s. r. o., potvrdil, že v rámci svojej práce okrem iného rozdeľoval prácu zamestnankyniam so zdravotným postihnutím a že im s kolegom, H. G., tiež skladníkom, pomáhali s ťažším tovarom. Okrem nich dvoch týmito zamestnankyniam reálne nikto iný nepomáhal. Mal vedomosť o tom, že niekto oficiálne vykonáva činnosť pracovného asistenta pre tieto ženy, ale netušil, v čom by táto asistencia mala spočívať. Na vlastné oči nevidel, že by im niekým takáto pracovná asistencia bola poskytovaná. Svedkyne S.. H. J. V. a S.. I. H. síce za nimi prichádzali dvakrát či trikrát za týždeň, ale len aby skontrolovali balenie tovaru.

Svedok H. G. (č. l. 323), pracujúci vo firme Y., s. r. o., ako skladník, totožne vypovedal, že hoci zamestnankyniam so zdravotným postihnutím vypomáhal s presúvaním tovaru, žiadnu inú osobitnú asistenciu nepotrebovali. Svedok mal vedomosť, že funkciu pracovných asistentiek mali vykonávať svedkyne S.. H. V. a S.. I. H., avšak netušil, v čom by táto ich práca mala spočívať.

Čo sa týka výpovedí svedkýň S.. S. V. (č. l. 329-330) a S. K. (č. l. 186), tak tieto ako zamestnankyne obchodnej spoločnosti Y., s. r. o., okrem iného pripravovali aj podklady pre čerpanie mesačných príspevkov na činnosť pracovných asistentov vrátane prípravy podkladov na podanie žiadosti o priznanie tohto príspevku. Svedkyňa S.. S. V. sa však nevedela vyjadriť, či svedkyne S.. H. V. a S.. I. H. činnosť pracovných asistentiek aj reálne vykonávali. Svedkyňa S. K. vo svojej výpovedi potvrdila, že pracovné asistentky mali pridelenú aj vlastnú pracovnú agendu, avšak nevedela presne uviesť, v čom reálne spočívala nimi poskytovaná pracovná asistencia.

Aj napriek vyššie uvedeným skutočnostiam si obchodná spoločnosť Y. s. r. o., prostredníctvom obžalovanej F.. Q. H., každomesačne uplatňovala nárok na vyplatenie príspevku na činnosť pracovných asistentiek, akoby pracovná asistencia zamestnankyniam so zdravotným postihnutím bola poskytovaná v plnom rozsahu, t. j. 8 hodín denne (porovnaj so žiadosťami o úhradu príspevku za rok 2016 a 2017, vrátane ich príloh, č. l. 436-523, 600-659) - v celkovej výške 25 968,82 eur, čo predstavuje sumu 22

073,50 eur z prostriedkov Európskeho sociálneho fondu (85 %) a sumu 3 895,32 eur z prostriedkov štátneho rozpočtu Slovenskej republiky (15 %). K vyplateniu celej požadovanej sumy pritom nedošlo len v dôsledku zistení, ktoré vyplynuli z kontroly vykonanej Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Levice, ktorý v nadväznosti na to, počnúc mesiacom marec 2017, prestal obchodnej spoločnosti Y., s. r. o., vyplácať uvedený príspevok. K jeho vyplateniu tak došlo „len“ vo výške 14 608,83 eur, čo zodpovedá sume 12 417,50 eur z prostriedkov Európskeho sociálneho fondu (85 %) a sume 2 191,33 eur z prostriedkov štátneho rozpočtu Slovenskej republiky (15 %).

Uvedeným konaním - čerpaním príspevku na iný než dohodnutý účel, došlo v tomto prípade k porušeniu nielen zmluvných podmienok (ako sú citované vyššie), ale aj zákonom ustanovenej povinnosti v zmysle § 19 ods. 3 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy.

Podľa § 19 ods. 3 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy právnické osoby a fyzické osoby, ktorým sa poskytujú verejné prostriedky, zodpovedajú za hospodárenie s nimi a sú povinné pri ich používaní zachovávať hospodárnosť, efektívnosť a účinnosť ich použitia, pri poskytovaní preddavkov z verejných prostriedkov sú povinné postupovať podľa odsekov 8 až 10.

Z týchto dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky neprisvedčil obhajobnému tvrdeniu obžalovanej F.. Q. H. o tzv. tendenčnom hodnotení dôkaznej situácie zo strany prvostupňového súdu.

Pokiaľ obžalovaná F.. Q. H. v podanom odvolaní namietla, že systém poberania príspevkov na činnosť pracovného asistenta bol v obchodnej spoločnosti Y., s. r. o., zavedený ešte pred jej nástupom do tejto spoločnosti, tak Najvyšší súd Slovenskej republiky k tomu uvádza, že takáto obhajoba v žiadnom prípade neobstoí. Obžalovaná v relevantnom čase (skutkom pokrývajúcom; ba ešte predtým) konala za obchodnú spoločnosť Y., s. r. o., ako generálny splnomocnenec, nakoľko konatelia na ňu delegovali celú svoju právomoc (č. l. 350 a 374), a preto v plnom rozsahu zodpovedala za vecnú správnosť podávaných žiadostí o úhradu platby - aby sa ňou deklarovaný stav zhodoval so skutočnosťou.

V úzkej nadväznosti na predchádzajúci odsek, obžalovaná F.. Q. H. svoje konanie účelovo bagatelizuje, ak tvrdí, že (len) podpisovala dokumenty, ktoré jej v súvislosti s príspevkom na činnosť pracovných asistentov vyhotovovala svedkyňa S.. S. V. a neskôr S. K.. V priebehu trestného konania pritom obžalovaná tvrdila, že pred podpísaním dokumentácie súvisiacej s poskytovaním pracovnej asistencie sa oboznámila s jej obsahom (č. l. 84). Totožne svedkyňa S. K., ktorá od apríla 2016 pripravovala okrem iného podklady pre čerpanie mesačných príspevkov na činnosť pracovných asistentov uviedla, že ak niečo dávala na podpis obžalovanej, vždy jej vysvetlila, o čo ide, pričom ak mala nejaké otázky, tak ju s tým bližšie oboznámila. Pokiaľ išlo osobitne o doklady k pracovným asistentom, tie s ňou nerozoberala, keďže obžalovaná sa na ne nepýtala, podpísala ich bez toho, aby mala nejaké námietky; svedkyňa mala za to, že obžalovanej to niekto vysvetlil z bývalého vedenia spôsobom, ako to jej vysvetlila S.. S. V. (č. l. 186).

Obžalovaná F.. Q. H. podstatnú časť svojho odvolania sústredila na preukázanie, že pracovná asistencia zamestnankyniam so zdravotným postihnutím bola riadne poskytovaná. Túto skutočnosť však vyvracajú vyššie uvedené zistenia, pričom ak obžalovaná v danom smere poukázala na svedecké výpovede pracovných asistentiek S.. H. V. a S.. I. H., tak ani po ich zohľadnení pre Najvyšší súd Slovenskej republiky nevyplynuli iné závery - výpovede týchto svedkýň, paradoxne, na viacerých miestach potvrdzujú skôr prijaté hodnotenie skutkového stavu.

Svedkyňa S.. H. V. (č. l. 224-225 a 917) uviedla, že asistenciu poskytovala S. I., H. P. a F.. M. Z. H. S. tým, že im pripravovala štítky s EAN kódmi, dávala im pokyny, pripravovala rozpis tovaru, poskytovala odvoz a prípadné požiadavky ohľadom pracoviska tlmočila vedeniu. Na strane druhej však táto svedkyňa uviedla, že okrem pracovnej asistencie vykonávala aj inú - administratívnu prácu. Poskytovanie asistencie jej zabralo zhruba 3 hodiny „čistého času“ každý deň. Potvrdila, že kanceláriu mala v inej budove a že pri manipulácii s tovarom zamestnankyniam s pracovným postihnutím pomáhali chlapi v sklade, no v prípade potreby bola k dispozícii.

Svedkyňa S.. I. H. (č. l. 249 a 918) vypovedala, že pracovnú asistenciu, ktorá spočívala v usmerňovaní, dávaní pokynov, prenášaní bremien a rozvážaní na služobných autách, poskytovala svedkyniam M. J. a D. O.. Okrem toho však vybavovala aj administratívnu prácu, zdržiavala sa prevažne vo svojej kancelárii, ktorá sa nachádzala vo vedľajšej budove a hoci bola zamestnankyniam so zdravotným postihnutím k dispozícii po celý čas, poskytovanie pracovnej asistencie jej zabralo asi 4 hodiny denne.

Ak by aj Najvyšší súd Slovenskej republiky opomenul na obsah skôr uvedených výpovedí (najmä) zamestnankýň obchodnej spoločnosti Y., s. r. o, so zdravotným postihnutím a taktiež skladníkov uvedenej spoločnosti, tak zo samotných výpovedí svedkýň - pracovných asistentiek vyplýva, že tieto neposkytovali pracovnú asistenciu v opakovane deklarovanom rozsahu (len circa 3 alebo 4 hodiny oproti 8 hodinám). Zároveň, pokiaľ pracovné asistentky vypovedali, že podstata ich činnosti spočívala hlavne v zadávaní pokynov, resp. usmerňovaní, tak takúto aktivitu si nemožno zamieňať s poskytovaním priamej starostlivosti, ako na to Najvyšší súd Slovenskej republiky poukáže v ďalšej časti svojho rozhodnutia.

Na margo úvahy, že nevykonávanie všetkých činností obsiahnutých v náplni práce pracovných asistentiek nemôže predstavovať porušenie žiadnych právnych predpisov, Najvyšší súd Slovenskej republiky uvádza, že ide o nepochopenie problému, keďže obžalovanej F.. Q. H. sa podanou obžalobou nekládlo za vinu, že pracovné asistentky nevykonávali všetky činnosti v zmysle ich pracovnej náplne (č. l. 421 a 426; čo by pri tam demonštratívne uvedenom výpočte ani prakticky nebolo možné), ale to, že obžalovaná Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Levice formálne deklarovala poskytovanie pracovnej asistencie v rozsahu, ktorý sa zďaleka nezhodoval so skutočným stavom a týmto úradom poskytnuté finančné prostriedky použila na iný účel.

Argument obžalovanej F.. Q. H., podľa ktorého pracovné asistentky boli zamestnankyniam so zdravotným postihnutím k dispozícii po celú dobu ich pracovnej činnosti, neobstoí.

Pracovným asistentom v zmysle ustanovenia § 59 ods. 2 zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti sa totiž rozumie: a) zamestnanec, ktorý poskytuje pomoc zamestnancovi alebo zamestnancom, ktorí sú občanmi so zdravotným postihnutím, pri vykonávaní zamestnania a osobných potrieb počas pracovného času, b) fyzická osoba, ktorá poskytuje pomoc samostatne zárobkovo činnnej osobe, ktorá je občanom so zdravotným postihnutím, pri prevádzkovaní alebo vykonávaní samostatnej zárobkovej činnosti a pri vykonávaní jej osobných potrieb počas prevádzkovania alebo vykonávania zárobkovej činnosti.

Príspevok na činnosť pracovného asistenta sa podľa § 59 naposledy citovaného zákona poskytuje výlučne na činnosti, ktoré bezprostredne súvisia s osobným výkonom pracovnej asistencie, a to v podobe, aká zodpovedá zdravotnému stavu zamestnanca so zdravotným postihnutím - vzťahuje sa teda prioritne na také pomocné (nevyhnuté) činnosti, ktoré nedovoľuje vykonávať zdravotné postihnutie zamestnanca, ktorému je pracovná asistencia poskytovaná.

Nakoľko podstatná časť pracovnej náplne pracovných asistentiek S.. H. V. a S.. I. H. spočívala v zadávaní pokynov, poradenstve a usmerňovaní zamestnankýň so zdravotným postihnutím, Špecializovaný trestný súd celkom správne v odôvodnení napadnutého rozsudku poznamenal (str. 13), že výkon pracovnej asistencie, ako špecifický pracovnoprávny vzťah, si nemožno zamieňať so štandardným pracovnoprávnym vzťahom, kedy si vedúci zamestnanec podľa § 82 písm. a) Zákonníka práce plní svoje všeobecné povinnosti tým, že riadi a kontroluje prácu zamestnancov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky tým už čiastočne dal odpoveď aj na výhradu, podľa ktorej zo žiadneho právneho predpisu, ba ani zo zmluvy (presnejšie dohody) nevyplýva, že by pracovní asistenti mali byť po celý čas prítomní pri zamestnancoch so zdravotným postihnutím, ktorým majú poskytovať asistenciu. Aj z nasledujúcich odsekov ustanovenia § 59 zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti pritom *expressis verbis* vyplýva, že pracovná asistencia má byť poskytovaná formou priamej starostlivosti zo strany pracovného asistenta:

Podľa § 59 ods. 4 písm. a) zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti príspevok sa poskytuje mesačne najmenej vo výške 41 % a najviac vo výške 70 % celkovej ceny práce podľa § 49 ods. 4 vypočítanej z priemernej mzdy zamestnanca v hospodárstve Slovenskej republiky za prvý až tretí štvrtýrok kalendárneho roka, ktorý predchádza kalendárnemu roku, v ktorom sa uzatvára dohoda podľa odseku 6, na činnosť jedného pracovného asistenta počas trvania pracovného pomeru zamestnanca, ktorý je občanom so zdravotným postihnutím alebo zamestnancov, ktorí sú občanmi so zdravotným postihnutím, ktorí sú v priamej starostlivosti pracovného asistenta.

Podľa § 59 ods. 6 písm. a) zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti dohoda o poskytnutí príspevku podľa odseku 5 obsahuje počet zamestnancov, ktorí sú občanmi so zdravotným postihnutím a ktorí sú v priamej starostlivosti jedného pracovného asistenta.

Obžalovaná F.. Q. H. nielen z názvu, ale aj z obsahu uzatvorených dohôd o poskytnutí príspevku na činnosť pracovného asistenta vedela, že tieto sa uzatvárajú v súlade s § 59 zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti. Zároveň v oboch ňou uzatvorených dohodách s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Levice sa na viacerých miestach uvádza (čl. II. bod 1. tabuľka, čl. III. bod 1 tabuľka, čl. V. bod 2., resp. č. I. 431, 433-434, 593-595), že zamestnanci so zdravotným postihnutím sú v priamej starostlivosti pracovného asistenta.

Argumentáciou, že pracovné asistentky popri poskytovaní pracovnej asistencie vykonávali aj vlastnú agendu, no boli „k dispozícii“ zamestnankyniam so zdravotným postihnutím, obžalovaná F.. Q. H. v podstate sama potvrdila, že deklarovaný rozsah pracovnej asistencie poskytovaný nebol.

Pokiaľ obžalovaná vzniesla námietku, že jej nie je zrejmé, na základe čoho dospel Špecializovaný trestný súd k záveru, že činnosť pracovnej asistencie mala predstavovať jedinú agendu pracovných asistentiek, tak Najvyšší súd Slovenskej republiky k tomu uvádza, že podľa pracovných zmlúv vrátane ich dodatkov tvoril pracovný čas u S.. H. V. ako aj u S.. I. H. 40 hodín týždenne (č. I. 397 a 424), pričom v oboch dohodách o poskytnutí príspevku na činnosť pracovného asistenta sa obchodná spoločnosť Y., s. r. o., zaviazala, že menované pracovné asistentky budú dokopy poskytovať pracovnú asistenciu v rozsahu každá po 8 hodín denne (čl. II. bod 1 tabuľka, resp. č. I. 432, 593), ktorú skutočnosť obžalovaná aj následne deklarovala v jednotlivých žiadostiach o úhradu príspevku (č. I. 436-523, 600-659).

Už Špecializovaný trestný súd v napadnutom rozhodnutí správne podotkol (str. 14), pokiaľ ide o ďalšiu odvolaciu námietku obžalovanej, že pasivita Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Levice, ktorého nedostatočné interné kontrolné mechanizmy skôr neodhalili fiktívnosť poskytovanej pracovnej asistencie, neznižuje mieru zodpovednosti obžalovanej F.. Q. H. z protiprávnej činnosti, za ktorú bola v tomto konaní trestne stíhaná. Zároveň, pokiaľ išlo o účtovné kontroly vykonávané ex cathedra (od stola), je pochopiteľné, že k odhaleniu čerpania poskytnutých prostriedkov v rozpore s dohodnutým účelom mohlo zo strany Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Levice dôjsť až po vykonaní kontroly na mieste samom.

Špecializovaný trestný súd inkriminovaný skutok správne kvalifikoval ako prečin poškodzovania finančných záujmov Európskej únie podľa § 261 ods. 1, ods. 2 písm. a), písm. c) Trestného zákona v jednočinnom súbehu so zločinom subvenčného podvodu podľa § 225 ods. 1, ods. 4 písm. a), písm. c) Trestného zákona.

Trestného činu poškodzovania finančných záujmov Európskej únie podľa § 261 ods. 1 Trestného zákona sa dopustí ten, kto použije alebo predloží falšovaný, nesprávny alebo neúplný výkaz alebo doklad, alebo neposkytne povinné údaje, alebo použije prostriedky zo všeobecného rozpočtu Európskej únie, z rozpočtu spravovaného Európskou úniou alebo v zastúpení Európskej únie na iný účel, ako boli pôvodne určené, a tým umožní spôsobenie sprenevery alebo protiprávne zadržanie prostriedkov z uvedeného rozpočtu, potrestá sa odňatím slobody na šesť mesiacov až tri roky.

Podľa § 261 ods. 2 písm. a), písm. c) Trestného zákona odňatím slobody na jeden rok až päť rokov sa páchateľ potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1 a spôsobí ním väčšiu škodu alebo závažnejším spôsobom konania.

Väčšou škodou v zmysle § 125 ods. 1 Trestného zákona sa rozumie suma dosahujúca najmenej desaťnásobok malej škody (266 eur), t. j. aspoň 2 660 eur.

Pod závažnejším spôsobom konania v zmysle § 138 písm. b) Trestného zákona sa rozumie páchanie trestného činu po dlhší čas.

Pokusom trestného činu podľa § 14 ods. 1 Trestného zákona je konanie, ktoré bezprostredne smeruje k dokonaniu trestného činu, ktorého sa páchateľ dopustil v úmysle spáchať trestný čin, ak nedošlo k dokonaniu trestného činu.

Trestného činu subvenčného podvodu podľa § 225 ods. 1 Trestného zákona sa dopustí ten, kto vyláka od iného dotáciu, subvenciu, príspevok alebo iné plnenie zo štátneho rozpočtu, z rozpočtu verejnoprávnej inštitúcie, rozpočtu štátneho fondu, rozpočtu vyššieho územného celku alebo rozpočtu obce, ktorých poskytnutie alebo použitie je podľa všeobecne záväzného právneho predpisu viazané na podmienky, ktoré nespĺňa, a to tým, že ho uvedie do omylu v otázke ich splnenia, potrestá sa odňatím slobody na jeden roka až päť rokov.

Podľa § 225 ods. 4 písm. a), písm. c) Trestného zákona sa odňatím slobody na tri roky až desať rokov potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1, 2 alebo 3 a spôsobí ním väčšiu škodu alebo závažnejším spôsobom konania.

V súvislosti s odvolacou námietkou, že v napadnutom rozsudku absentuje popis objektívnej stránky trestného činu podľa § 261 ods. 1 Trestného zákona Najvyšší súd Slovenskej republiky dáva na zreteľ svoje už skôr judikované právne vety (R 98/2018-I.), v zmysle ktorých:

Pri trestnom čine poškodzovania finančných záujmov Európskej únie podľa § 261 Trestného zákona sú v odseku 1 tohto ustanovenia popísané tri možné alternatívy konania páchateľa („použitie alebo predloženie výkazu, resp. dokladu“, „neposkytnutie povinných údajov“ a „použitie prostriedkov“, spojené s ďalšími okolnosťami), ako aj dva rôzne následky, ktoré páchateľ môže takým konaním spôsobiť (jednak „spôsobenie sprenevery“ a jednak „protiprávne zadržanie prostriedkov“).

Vychádzajúc zo záveru uvedeného v predchádzajúcom odseku, „spôsobenie sprenevery“ v zmysle § 261 ods. 1 Trestného zákona nie je zadefinovaním ďalšieho konania páchateľa (ako kumulatívne požadovaného skutku), ktoré by nadväzovalo na „použitie alebo predloženie výkazu, resp. dokladu“, „neposkytnutie povinných údajov“ alebo „použitie prostriedkov“ podľa predchádzajúcej časti formulácie dotknutého ustanovenia. Ide o definíciu jednej z alternatív následku vyvolaného konaním páchateľa (súčasť popisu tzv. objektívnej stránky).

Na účel aplikácie § 261 ods. 1 Trestného zákona: „spôsobenie sprenevery“ obsahovo zodpovedá následku trestného činu sprenevery podľa § 213 ods. 1 Trestného zákona (ako prisvojenie si poskytnutých prostriedkov); „protiprávne zadržanie prostriedkov“ obsahovo zodpovedá následku trestného činu neoprávneného užívania cudzej veci podľa § 215 ods. 1 Trestného zákona (ako neoprávnené prechodné užívanie prostriedkov, neskôr refundovaných poskytovateľovi alebo dodatočne použitých na pôvodne určený účel). Rozhodujúcim kritériom rozdielu medzi oboma druhmi následku je špecifikácia úmyslu páchateľa v čase jeho konania.

Použitím poskytnutých prostriedkov na iný než pôvodne určený účel (následok spôsobený páchateľom) v úmysle vyvolať taký stav trvale (nie len prechodne „zapožičať“ prostriedky sebe alebo inému), teda dochádza k spáchaniu - pri splnení aj ostatných zákonných znakov - trestného činu poškodzovania finančných záujmov Európskej únie podľa § 261 Trestného zákona. Na uvedenej kvalifikácii nič nemení

ani okolnosť, ak ku škode došlo spätnou refundáciou finančných prostriedkov, ktoré ich prijímateľ už skôr vynaložil na iný než pôvodne určený účel; prijatie, resp. ponechanie si takto vyplatených prostriedkov je porušením účelovo určeného zverenia finančných prostriedkov, a to zverenia len na oprávnenú spätnú úhradu (ide teda o spôsob „prisvojenia si“ určitej peňažnej hodnoty).

Obžalovaná F.. Q. H. sa trestného činu poškodzovania finančných záujmov Európskej únie podľa § 261 ods. 1, ods. 2 písm. a), písm. c) Trestného zákona dopustila tým, že Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Levice predkladala nesprávne (čím sa majú na mysli stavu veci nezodpovedajúce, skreslené, resp. požadovaným kritériám prispôbené) doklady a že prostriedky zo všeobecného rozpočtu Európskej únie použila na iný účel, ako boli pôvodne určené, čím spôsobila ich spreneveru. Takéhoto konania, sčasti v štádiu pokusu, sa navyše dopúšťala po dlhší čas a spôsobila ním škodu väčšieho rozsahu.

Prvú alternatívu konania napĺňa skutočnosť, že obžalovaná F.. Q. H. predkladala Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Levice žiadosti o úhradu platby -príspevku na činnosť dvoch pracovných asistentiek, v ktorých vedome deklarovala skutočnému stavu nezodpovedajúci rozsah poskytnutej pracovnej asistencie (ako je to podrobne uvedené v skoršej časti tohto rozhodnutia).

Obžalovaná F.. Q. H. zároveň použila prostriedky zo všeobecného rozpočtu Európskej únie na iný účel, ako boli pôvodne určené (druhá forma konania), keďže Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Levice na podklade ňou podávaných nesprávnych žiadostí o úhradu platby každomesačne vyplácal obchodnej spoločnosti Y., s. r. o., príspevok na činnosť dvoch pracovných asistentiek, hoci obžalovanou deklarovaný rozsah pracovnej asistencie v skutočnosti poskytovaný nebol.

Uvedenými (oboma) formami konania obžalovaná F.. Q. H. umožnila spôsobenie následku v podobe sprenevery ako trvalého prisvojenia si poskytnutých príspevkov. S ohľadom na uplatnenú odvoláciu argumentáciu Najvyšší súd Slovenskej republiky zároveň uvádza, že sprenevery v zmysle § 261 ods. 1 Trestného zákona sa môže dopustiť aj osoba odlišná od páchatela, nakoľko páchatel tohto trestného činu je trestne zodpovedný za to, že umožnil spáchanie sprenevery a nie preto, že ju sám spáchal (viď Burda, E. - Čentéš, J. - Kolesár, J. - Záhora, J. a kol.: Trestný zákon. Osobitná časť, komentár. Praha : C. H. Beck, 2011, s. 713).

Trestné činy poškodzovania finančných záujmov Európskej únie podľa § 261 Trestného zákona a subvenčného podvodu podľa § 225 Trestného zákona sú zhodne z hľadiska subjektívnej stránky úmyselné trestné činy.

Najvyšší súd Slovenskej republiky nepovažuje za vystihujúce tvrdenie obžalovanej F.. Q. H., že zo žiadneho dôkazu nevyplýva jej úmysel spáchať uvedené trestné činy. Zavinenie vo forme priameho úmyslu podľa § 15 písm. a) Trestného zákona totiž dokumentuje viacero pred Špecializovaným trestným súdom vykonaných dôkazov.

Konkrétne najmä z listinných dôkazov vyplýva, že s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Levice v súvislosti s príspevkom na činnosť pracovných asistentiek podľa § 59 zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti za obchodnú spoločnosť Y., s. r. o., komunikovala obžalovaná F.. Q. H., ktorá podpísala obe vyššie špecifikované žiadosti o poskytnutie príspevku, súčasťou ktorých je aj čestné vyhlásenie, že všetky tam uvedené údaje (vrátane príloh) sú pravdivé a že v opačnom prípade si je vedomá možných trestnoprávných následkov. Obžalovaná F.. Q. H. svojim podpisom opatřila aj obe dohody o poskytnutí príspevku na činnosť pracovného asistenta a následne každý mesiac Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Levice predkladala žiadosti o úhradu platby vrátane opakovaných čestných vyhlásení, že si je vedomá právnych dôsledkov nepravdivého vyhlásenia o skutočnostiach uvedených v týchto žiadostiach vrátane prípadných trestnoprávných dôsledkov podľa § 221, § 225 a § 261 Trestného zákona, ktoré tiež podpísala (s výnimkou dvoch žiadostí č. 3 a 5 z roku 2017, čomu Špecializovaný trestný súd venoval náležitú pozornosť na strane 14 napadnutého rozhodnutia).

Obžalovaná F.. Q. H. za obchodnú spoločnosť Y., s. r. o., zároveň podpísala dodatky k pracovným

zmluvám s S.. I. H. (č. l. 545) a S.. H. V. - v tom čase O. (č. l. 552), ktorými došlo len k zmene v označení pracovných pozícií menovaných zamestnankýň na „pracovný asistent ZŤP“. Obžalovaná F.. Q. H. okrem toho podpísala aj podanie označené ako „Námietky proti Návrhu správy z finančnej kontroly na mieste č. k. LV1/RK/KON/2017/54 č. z. XXXX/XXXXXX“, ktorú v sídle obchodnej spoločnosti Y., s. r. o., realizoval Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Levice (č. l. 169-181). Napokon aj zo samotnej výpovede obžalovanej F.. Q. H. vyplynulo, že táto vedela o poberaní príspevku na činnosť pracovných asistentiek ako aj, že tieto nevykonávali pracovnú asistenciu v deklarovanom rozsahu, resp. v súlade s vyššie priblíženými kritériami. V konečnom dôsledku tak štát platil pracovné asistentky za to, že pracovali pre firmu a nie za to, že poskytovali pomoc zamestnankyniam, ktorým táto pomoc prináležala. Obžalovaná tak konala účelovo a zisťne v prospech firmy, a to jednoznačne v priamom úmysle - vedela, že porušuje zákon a takto aj chcela konať.

Špecializovaný trestný súd na hlavnom pojednávaní konanom 11. novembra 2019 (č. l. 922) postupom podľa § 272 ods. 3 Trestného poriadku odmietol návrh obhajoby na doplnenie dokazovania výsluchom V. P. a X. H.Q. (bývalých konateľov obchodnej spoločnosti Y., s. r. o.) v procesnom postavení svedkov.

Obžalovaná F.. Q. H. tieto dôkazné návrhy odôvodnila potrebou skúmania, za akých okolností došlo k prevzatíu obchodnej spoločnosti Y., s. r. o., a jej zavinenia, čo v kontexte vyššie uvedených zistení Najvyšší súd Slovenskej republiky považuje za nadbytočné. Inými slovami menované osoby majú vypovedať k okolnostiam, ktoré boli zistené inými už vykonanými dôkazmi v zmysle § 272 ods. 3 Trestného poriadku.

Špecializovaný trestný súd sa oboznámil s úplným výpisom Obchodného registra Okresného súdu Nitra týkajúcim sa obchodnej spoločnosti Y., s. r. o., a teda aj so zmenami v osobe jej konateľa, pričom k súvisiacej argumentácii, že systém poberania príspevkov na činnosť pracovného asistenta bol zavedený ešte pred vstupom obžalovanej F.. Q.L. H. do obchodnej spoločnosti Y., s. r. o., sa už Najvyšší súd Slovenskej republiky vyjadril v skoršej časti svojho rozhodnutia. Ako vyplýva z predchádzajúcich odsekov, ani dokazovanie týkajúce sa subjektívnej stránky nebolo potrebné dopĺňať ďalším dokazovaním.

Najvyšší súd Slovenskej republiky nezistil žiadne chyby vo výroku o treste napadnutého rozsudku, pričom ani obžalovaná F.. Q. H. vo vzťahu k tomuto výroku nevzniesla žiadne výhrady v odôvodnení svojho odvolania.

Na strane druhej, výroku o treste zodpovedajúca časť odôvodnenia napadnutého rozsudku po obsahovej stránke nie úplne korešponduje s uvedeným výrokom. Kritériá ustanovenia § 168 ods. 1 veta druhá Trestného poriadku v tomto ohľade nesplňa rozsudok Špecializovaného trestného súdu na strane 16 v druhom (počnúc treťou vetou) a treťom odseku (od tretej vety), kde sa uvádza, že súd neprihliadol na priťažujúcu okolnosť podľa § 37 písm. h) Trestného zákona, nakoľko úhrnný trest odňatia slobody obžalovanej ukladal za použitia tzv. asperačnej zásady podľa § 41 ods. 2 Trestného zákona.

Odhliadnuc od faktu, že tam vyjadrený mechanizmus výpočtu trestu odňatia slobody nezodpovedá Najvyšším súdom Slovenskej republiky judikovaným záverom (viď bližšie R 32/2009-I., II.), Špecializovaný trestný súd obžalovanej F.. Q. H. v dôsledku jednočinného súbehu trestných činov (k tomu viď R 98/2018-II.) neukladal (ani nemal ukladať) trest odňatia slobody zostrený aplikáciu tzv. asperačnej zásady podľa § 41 ods. 2 Trestného zákona.

Špecializovaný trestný súd teda obžalovanej F.. Q. H. uložil úhrnný trest odňatia slobody za prísnejší z trestných činov (§ 225 ods. 4 Trestného zákona) v zákonom ustanovenej trestnej sadzbe bez toho, aby ju upravoval postupom v súlade s § 38 ods. 2 až 4, ods. 6 Trestného zákona, keďže pomer poľahčujúcich okolností a priťažujúcich okolností bol v tomto prípade rovnovážny [§ 36 písm. j) a § 37 písm. h) Trestného zákona]. Špecializovaný trestný súd týmto spôsobom obžalovanej vymeral trest na samej dolnej hranici zákonom ustanovenej trestnej sadzby. Najvyšší súd nemal dôvod rozhodnúť inak.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.